

*За детерминантите
на ваксинационната
колебливост*

Тихомир Митев

Jean Monnet
CENTRE OF
EXCELLENCE
Paisii Hilendarski
UNIVERSITY OF PLOVDIV

Кръгла маса

Предизвикателства пред отношенията между наука и публика.

Гражданска наука в общественото здравеопазване и екологията

Пловдив, 8-9 октомври, 2021 г.

Какво представлява ваксинационната колебливост (vaccine hesitancy)?

- ✓ Ваксинационната колебливост се отнася до отлагането или отказа от ваксинации, въпреки наличието на такива здравни услуги.
- ✓ Ваксинационната колебливост е комплексен феномен, който има вариращи от контекста, времето и мястото причини.

MacDonald, 2015

- ✓ Ваксинационната колебливост е признак,
 - ✓ който обхваща:

- ✓ пространството между полюсите на напълно отричащите ефективността и полезността на ваксините до напълно приемащите ги;

- ✓ отричащите ваксините са малка част от тях;

- ✓ „Антиваксъри“ е етикет, жаргон, използван предимно от медиите, със силно стигматизиращ потенциал.

*Стратегическа консултативна група от експерти
към Световна здравна организация*

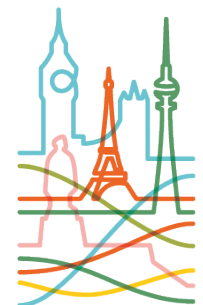
разработва “3 С” модел, според който факторите определящи
вакцинационната колебливост са:

- ✓ Самодоволство
- ✓ Удобство
- ✓ Доверие

Матрицата на трите основни групи детерминанти, определящи ваксинационната колебливост

- ✓ Контекстуални влияния
- ✓ Индивидуални и групови влияния
- ✓ Специфични (медицински) влияния

(Анти)вакцинални нагласи у българите преди Ковид-19

- ✓ България е една от страните с най-богат и строг имунизационен календар;
- ✓ “Гласовете” против задължителния режим на ваксинопрофилактиката и ваксините години наред се подценяват и negliжират;
- ✓ Ако обхватът при ваксините в задължителен режим е около 90%, то при препоръчителните е около 3,5%.

Детерминанти за антиваксиналните нагласи на българите по време на Ковид-кризата

Хипотези 1

- ✓ Възход на ненаучни форми на познание и на алтернативната и комплементарна медицина;
- ✓ Възход на конспиративните теории и фалшивите новини;
- ✓ Разрастващо се влияние на социалните мрежи като източник на информация и форма на мобилизация за групово поведение и нагласи;
- ✓ еманципация на индивида от социалните структури и претенция за автономно управление на личния живот и здравен статус;
- ✓ криза на патерналистичния модел в здравеопазването и налагането на парадигмата Health 2.0

Детерминанти за антиваксиналните нагласи на българите по време на Ковид-кризата

Хипотези 2

- ✓ Ниско доверие в публичните власти, в това число и здравните власти и система;
- ✓ Дълго продължаваща криза в управлението на страната;
- ✓ Ниско доверие в науката и медицината, допълнително подклаждано от разнопосочни мнения на водещи специалисти;
- ✓ Българите се доверяват повече на информация, идваща от хора от близкия кръг, отколкото на експерти;
- ✓ Слаб медиен контрол върху разпространението на непроверена информация и фалшиви новини;
- ✓

Каква кампания?

- ✓ Колебанието по отношение на ваксините е проблем на общественото здравеопазване, но неговите корени не са медицински...
- ✓ ... той не може да бъде решен в тесните рамки на комуникативна стратегия здравни власти-граждани; такава е стратегия е необходима, доколкото сме в ситуация на нужда от кризисна ПР-програма за действия;
- ✓
- ✓ Дебат, дебат, дебат!
- ✓ Не “статистика”, а “образи”; Не “томболи”, а “кръстословици”; Не популизъм, а образование;
- ✓ Не политици, а практикуващи лекари; не инфлуенсъри, а комуникатори на науката;
- ✓ Не задължителен режим за гражданите, а следване на строги стандарти в науката и медицината;
- ✓ Високи критерии за “фактчекинг” в медиите;

Тихомир Митев

Пловдивски университет

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Jean Monnet
CENTRE OF
EXCELLENCE
Paisii Hilendarski
UNIVERSITY OF PLOVDIV